

Historia jednego eksponatu

ORDERU UŚMIECHU EDMUNDA NIZIURSKIEGO

Order uśmiechu

„W imieniu dzieci Międzynarodowa Kapituła Orderu Uśmiechu postanowiła nadać Ci najśloneczniejsze z odznaczeń”.

Taką formułę usłyszał Edmund Niziurski w 1975 r. podczas ceremonii wręczenia tego szczególnego odznaczenia. Medal można obejrzeć na wystawie „Nie tylko dla urwisów. Światy Edmunda Niziurskiego” dostępnej w Muzeum Zabawek i Zabawek do 31 października.

Historia odznaczenia sięga lat 60. XX w. Wówczas Wanda Chotomska (1929-2017), pisarka i autorka cyklu programów telewizyjnych dla dzieci „Jacek i Agatka”¹, podczas spotkania z dziećmi dotyczącego przygód dwójki bohaterów, usłyszała od jednego z uczestników, że chętnie dałby |Jackowi jakieś odznaczenia. Pisarka wspomniała o tym w wywiadzie przeprowadzonym przez Zofię Zdanowską, udzielonym z okazji 5 rocznicy emisji „Jacka i |Agatki”. Rozmowa ukazała się na łamach „Kuriera Polskiego”, ogólnopolskiego dziennika popołudniowego, wydawanego w latach 1957-1999. Zdanowska nadała sprawie bieg, angażując całą redakcję „Kuriera”, w tym redaktora Włodzimierza Karwana odpowiedzialnego za kontakt z czytelnikami, który wpadł na pomysł stworzenia dziecięcego odznaczenia. Pozostało jeszcze zapytać przyszłych wręczających jak order powinien wyglądać. Skala odzewu była zaskakująca, spośród ponad 40 tysięcy propozycji wybrano uśmiechnięte słoneczko. Autorką projektu była 9 letnia Ewa Chrobak.

Przyznawanie odznaczeń rządzi się swoimi prawami, potrzebne są odpowiednie gremia i ceremoniał. Pierwszy z wymienionych elementów spełniono powołując Kapitułę Orderu Uśmiechu, rozpatrującą wnioski z propozycjami kandydatur, a najbardziej charakterystycznym momentem dekoracji jest wypicie przez przyszłego Kawalera Orderu szklanki soku z cytryny, koniecznie z zachowaniem uśmiechu na twarzy. W 1979 r. Order zyskał międzynarodową rangę. Starania w tym kierunku podejmował Cezary Leżeński, redaktor naczelny „Kuriera Polskiego”, a od 1976 r. przewodniczący Kapituły Orderu. Warto zaznaczyć, że rok, w którym odznaczenie zyskało światowy charakter, ogłoszony został przez Organizację Narodów Zjednoczonych Międzynarodowym Rokiem Dziecka. Obecnie Kanclerzem |Międzynarodowej Kapituły Orderu Uśmiechu jest dr Marek Michalak, pełniący w latach 2008-2018 funkcję Rzecznika Praw Dziecka².

¹Jedna z pierwszych dobranoczek emitowanych przez Telewizję Polską w latach 1962-1972. W produkcji wykorzystano pacynki zaprojektowane przez Adama Kiliana, znanego scenografa współpracującego z teatrami lalek.

²OrderUsmiechu.pl – Order Uśmiechu